Twee vrouwen Antilliaanse Volksverhalen

Onlangs zijn er twee papiamentstalige verhalenbundels verschenen van de hand van Ana Thodé van Bonaire en van May Henriquez van Curacao. Opvallend is dat in beide bundels sommige Antilliaanse volksverhalen op verscheidene manieren worden verteld. Het gaat dus om merendeels bestaande verhalen die door mondelinge overlevering van generatie op generatie bekend zijn geworden. Dat ze nu gepubliceerd zijn is zonder meer toe te juichen en -- hoewel ze naar alle waarschijnlijkheid voor kinderen zijn uitgegeven -- zullen ze haast zeker ook door volwassenen worden gewaardeerd.

Het boekje van May Henriquez is geilustreerd, bevat een ondertitel, heeft een inhoudsopgave, is van een voorwoord en een register van minder gebruikte woorden voorzien en is uitgegeven in de fonologische spelling. Het boekje van Ana Thodé bevat inhoudsopgave en is, afgezien van de omslagtekening, niet van andere illustraties voorzien. Het is uitgegeven in de etymologische spelling.

Coordinator Carel de Haseth

Flor di hubentud luidt de titel van het boek van Ana Thodé, dat 15 verhalen bevat die de schrijfster als kind van haar vader heeft gehoord. Reeds voordat het boekje was verschenen wist men middels de plaatselijke dagbladen al dat er een bundel verhalen voor kinderen zou uitkomen. Vlak na verschijnen werd het werk door Ellis Juliana in zijn radioprogramma besproken en kwam Ellis -- die Ana kende als een goed vertelster -- op grond van het feit dat er een onlogische zinsbouw te bespeuren valt in sommige verhalen en dat in andere essentiele onderdelen ontbreken, tot de konklusie dat Ana geen goed auteur zou zijn. Hij vond het jammer dat Ana niet voor raadpleging bij andere Bonaireaanse auteurs had aangeklopt. Door nieuwsgierigheid gedreven, deels door de kritiek van Ellis Juliana en deels door het feit dat niet bekend was waar Ana de verhalen vandaan had, besloot ik met Ana te gaan praten. Uit dit gesprek bleek dat niet alleen het Cultureel Centrum Bonaire (dat de uitgave subsidieerde) maar ook het Departement van Cultuur en Opvoeding als tussenstation hebben gefungeerd op de lange weg van manuskript tot boek. Ook na een gesprek met het hoofd van genoemd departement werd mij niet geheel duidelijk waarom er bepaalde fouten waren blijven kleven aan de uitgave, terwijl in het gesprek met Ana bleek dat zij zelf geen aannemelijke verklaring kon geven voor bepaalde fouten in haar boek, die voor een kritische lezer zeer storend kunnen zijn. De opbouw en de zinskonstrukties van bepaalde verhalen is onlogisch en dit wekt de indruk dat men niet zorgvuldig genoeg is omgegaan met het manuskript. Eén van degenen die het manuskript ter beoordeling had gekregen, was van mening dat je een debuterende auteur niet meteen moest overstelpen met allerlei wijzigingen en kanttekeningen in het manuskript. Mogelijkerwijs heeft deze passieve beoordelingswijze ertoe geleid dat bepaalde fouten zijn blijven liggen in het boek. Inhoudelijk ook hapert er veel aan sommige verhalen. Als men bijv. het verhaal "Storia di Maria Tomasia" onder de loep neemt valt het direkt op dat het on-af aandoet. Het eind is abrupt en onmiddellijk. Ellis Juliana noemde dit verhaal onvolledig. Na het gesprek met Ana wordt het mij duidelijk dat Ana het verhaal wel degelijk volledig uitgewerkt had staan in haar manuskript....

Het is uiteraard voor de Bonaireaanse auteurs en het volk niet erg bemoedigend dat één van de eerste verhalenbundels die verschijnt al zoveel te doen geeft. Hopelijk wordt de kritiek welke gegeven werd niet als afbrekend beschouwd. Het is geenszins de bedoeling met de kritiek mensen ertoe te brengen het boek opzij te leggen of om Ana of potentiele auteurs te ontmoedigen! Het is juist heel interessant te lezen hoe Bonaireanen verhalen waarin bekende figuren uit de Antilliaanse volksverhalen voorkomen, op geheel eigen wijze hebben bewerkt. Dat er op Bonaire een aanvang is gemaakt met de publikatie van papiamentstalige Bonaireaanse verhalen is zonder meer een heuglijk feit. Een betere begeleiding vooraf aan deze publikatie zou op zijn plaats zijn geweest: op den duur komt het iedereen zo beter uit.

Yaya ta konta: kuenta piki aki ku aya is de titel van het boek van May Henriquez. Het bevat tien verhalen, waarvan twee van de auteur zelf en de overige verhalen welke ze in haar jeugd hoorde. Het boek is door Henri Lauffer geillustreerd en het is jammer dat de afbeelding van May's beeld van een yaya met kind op de omslag niet beter tot zijn recht is gekomen: het had best aantrekkelijker en fleuriger gemogen. Voor het overige is de uitgave wel goed verzorgd: de spelling is consequent gehanteerd, het bevat een aantrekkelijke bladspiegel en een verantwoord gekozen lettertype. Het boek bevat twee Nanzi-verhalen die -- als ik mij niet vergis -- nooit eerder zijn gepubliceerd. Bij verhalen die eerder in andere bundels zijn verschenen wordt in een voetnoot aangegeven in welke bundels en in welk jaar ze eerder zijn verschenen. Ook in dit boek komt het verhaal van Maria Tomasia voor, zij het wat uitgebreider dan in het boek van Ana Thodé. Overigens zijn er behalve dit verhaal nog meer verhalen die facetten bevatten die in beide boeken voorkomen. De verhalen zijn boeiend, in sommige zit een "lesje" verweven, andere zijn gewoon kostelijk en lenen zich heel goed om voorgelezen te worden.

VIOLA STATIA

Ana Thodé: Flor di hubentud (f. 5,--)

May Henriquez: Yaya ta konta; kuenta piki aki ku aya.